

Årsberetning
for
advokat*nævnet*

2008

Forord

Folketinget vedtog i 2007 nye regler for advokater, herunder nye regler for behandling af klager over advokater. De nye regler trådte i kraft den 1. januar 2008 og havde virkning for de klager, der blev indgivet efter 1. januar 2008. De klager, der var indgivet før 1. januar 2008, skulle færdigbehandles efter de gamle regler. Nævnet har således i 2008 behandlet klager efter både de nye og de gamle regler.

Samtidig med ikrafttrædelsen af de nye regler tog nævnets sekretariat et nyt sagsbehandlingssystem i brug for klager efter de nye regler. Dette system har udvidede muligheder for registrering af oplysninger i de enkelte sager og dermed udvidede muligheder for afrapportering. Derfor er der i denne beretning i forhold til tidligere lagt betydelig vægt på oplysninger om de indgivne klager.

I forbindelse med ændringerne af reglerne for behandling af klager over advokater udarbejdede nævnet en forretningsorden for sit virke. I forretningsordenen opstillede nævnet en målsætning om, at den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for behandlingen af klager over advokater efter de nye regler ikke skulle overstige 6 måneder. Som det fremgår af beretningen side...er denne målsætning opfyldt for de sager, der er indgivet i 2008 og afsluttet i 2008.

En udfordring for nævnet i forhold til de nye regler har været at tilrettelægge proceduren for behandling af klager, der forhåndsafvises. Regelændringerne betød nemlig, at ikke kun formændene, men også advokatmedlemmer og offentlighedsrepræsentanter deltager i beslutninger om forhåndsafvisning.

I beretningsåret fastsatte nævnet bøder efter de justerede retningslinjer for sanktionsfastsættelse. I den forbindelse kan nævnes, at nævnet i beretningsåret pålagde den hidtil højeste bøde på 150.000 kr.

Endelig har nævnet i beretningsåret på nævnets hjemmeside offentliggjort et stigende antal afgørelser med oplysning om advokatens navn.

Indhold:

Forord	side 2
1. Indledning	side 3
2. Advokatnævnets sammensætning og sekretariat	side 4
3. Nævnets virksomhed	side 6
4. Udvalgte sager	side 13

Advokatnævnet
Kronprinsessegade 28
1306 København K

Telefon 33 96 97 98
mandag til fredag ml. kl. 9:30 og 12:30, torsdag dog 10:00 til 12:30

Mail: klagesagsafdelingen@advokatsamfundet.dk
Telefax: 33 36 97 60
www.advokatnævnet.dk

1. Indledning

Denne beretning vedrører perioden 1. januar til 31. december 2008.

Som bestemt i retsplejelovens § 144, stk 1 er Advokatnævnet oprettet af Advokatsamfundet.

Nævnet behandler klager over advokaters salærer og adfærd.

Reglerne for nævnets virke findes i retsplejelovens § 143 til § 147 h. Desuden gælder bekendtgørelse nr. 20 af 17. januar 2008 om Advokatnævnets og kredsbestyrelsernes virksomhed ved behandling af klager over advokater m.v. Endelig gælder nævnets forretningsorden.

Nævnet er et uafhængigt klagensævn, der er omfattet af offentlighedsloven og forvaltningsloven.

Det er gratis at klage til Advokatnævnet.

2. Advokatnævnets sammensætning og sekretariat

Efter retsplejelovens § 144 består Advokatnævnet af 21 medlemmer. Nævnet har en formand og 2 næstformænd. Formanden og næstformændene er dommere og udpeges af Højesterets præsident. 9 medlemmer udpeget af Justitsministeren og repræsenterer brugerene af advokatydelse. Disse medlemmer er ikke advokater. Endelig er 9 medlemmer advokater. Advokaterne er valgt af Advokatsamfundets medlemmer.

Nævnets medlemmer var i 2008:

Formandskab

Højesteretsdommer Marianne Højgaard Pedersen (formand)
Landsdommer A. F. Wehner (næstformand)
Dommer Henrik Linde (næstformand)

Medlemmer, udpeget af justitsministeren

Camilla Hersom, Forbrugerrådet
Benedicte Federspiel, Forbrugerrådet
Agnete Sigurd, Forbrugerrådet
Gitte Forsberg, tidl. TDC
Finn L. Meyer, Revisionsfirmaet KPMG
Carl Erik Johansen, Finansministeriets personalestyrelse
Jens Stenbæk, 1. viceborgmester i Holbæk
Britta Due Andersen, Region Hovedstaden
Peter Andersen, Håndværksrådet

Advokatmedlemmer

Søren Bagger, København
Jørgen Boe, København
Flemming Boye, Maribo
Peder Fihl, Aalborg
Thomas Hess-Petersen, Svendborg
Birgitte Horn, København
Peter Fogh, København
Johnny Mæhlisen, Hørning
Palle Niss, Sønderborg

Advokatsamfundet finansierer et sekretariat, der bistår nævnet ved forberedelse og behandling af klagerne. Sekretariatet indhenter begge parter bemærkninger og de oplysninger og bilag, der er nødvendige ved sagens afgørelse. Endvidere udarbejder sekretariatet udkast til kendelser. Endelig varetager sekretariatet den praktiske planlægning og gennemførelse af nævnets møder, udarbejder referat af møderne og udkast til afgørelser og fremsender afgørelserne til parterne.

Sekretariatet besvarer et stort antal telefoniske henvendelser fra borgere, advokater og offentlige myndigheder. Henvendelserne er af meget forskellig karakter og vedrører vejledning om indgivelse af klager, orientering om principperne for fastsættelse af rimelige salærer og orientering om Advokatnævnets praksis. Sekretariatet yder ikke juridisk rådgivning. Endelig besvarer sekretariatet ofte henvendelser fra parter i klagesagerne. Sekretariatet har telefontid hverdage kl. 9.30-12.30, torsdag dog 10.00-12.30.

Sekretariatets medarbejdere:*Jurister*

Pia Birkegård, sekretariatschef
Birgitte Gram Blenstrup
Betina Johansen
Lise Nerhus Jacobsen
Mette Rygaard
Vibeke Pedersen

Sekretærer

Jytte Møllergård
Annette Løchte
Lone Gyldendahl
Anette Hertz (til 31. oktober 2008)
Jane Hjort (fra 1. december 2008)

Student

Gyda Sørensen

Nævnets hjemmeside:

På hjemmesiden www.advokatnævnet.dk er oplysninger om nævnets behandling af klager, reglerne for nævnets virke, afgørelser fra nævnet, herunder offentliggørelse af afgørelser mod navngivne advokater, og mulighed for at indsende klage on-line.

3. Advokatnævnets virksomhed

I 2008 blev der indgivet 1263 nye klager. Af disse sager var 331 klager over advokatsalær, 742 var klager over advokaters adfærd og 190 indeholdt både en salær- og en adfærdsklage.

År	Adfærd	*Salær	I alt
2004	867	563	1430
2005	842	504	1346
2006	804	463	1267
2007	762	492	1254
2008	742	521	1263

*sum af rene salærsager og sager med både salær- og adfærdsklage

Oversigten viser, at der er en jævn tilgang af klager til Advokatnævnet.

1. Sager til behandling i 2008

Nye sager:

Indkomne sager i 2008		1263
Afgjort ved kendelse i 2008	155	
Afvist ved nævnsbeslutning i 2008	467	
Afvist af sekretariatet i 2008	96	
Klage kaldt tilbage i 2008	80	
Henlagt i øvrigt i 2008	23	
Afsluttet i alt i 2008	821	
Rest under ekspedition i sekretariatet ved udgangen af 2008		442

*Gamle sager:

Afgjort ved kendelse i 2008	**267	
Afgjort ved formandsbeslutning i 2008	***122	
Afvist af sekretariatet i 2008	20	
Henlagt i øvrigt i 2008	2	
I alt	411	

Der er således i 2008 afsluttet i alt 1232 sager. Hertil kommer sager, som nævnet har genoptaget.

*Der har ikke været mulighed for registrering af, hvor mange gamle sager, der verserede primo 2008. Dermed er det ikke muligt at opgøre beholdningen af verserende sager ved udgangen af 2008.

** Hertil kommer, at kredsbestyrelserne har afsagt 142 salærafgørelser.

***Hertil kommer, at kredsbestyrelsernes formænd har afvist 49 salærklager efter de gamle regler.

2. Nævnets sagsbehandlingstid

Nævnet har som målsætning, at nævnets gennemsnitlige sagsbehandlingstid ikke overstiger 6 måneder fra nævnets modtagelse af klagen, til nævnets afgørelse foreligger.

Ved udgangen af 2008 var den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for de sager,, der er kommet ind efter 1. januar 2008, og som blev afgjort i 2008, ca. 3 måneder. De sager, der er blevet forhåndsafvist, blev afgjort på gennemsnitligt 2 ½ måned, og de sager, der blev afgjort ved kendelse, blev afgjort på gennemsnitligt 5 måneder. Der er ikke tidligere registreret gennemsnitlige sagsbehandlingstider, men sekretariatet har i 2008 gennemført flere ændringer med henblik på at nedbringe sagsbehandlingstiden. Hertil kommer, at ikke alle sager efter de nye regler forelægges for de lokale kredsbestyrelser.

3. Resultatet af de kendelser, som nævnet afsagde i 2008

Nævnskendelser	Sager indkommet før 1. januar 2008	Sager indkommet efter 1. januar 2008	I alt
Frifindelse	60	34	94
Bøder	121	69	190
Irettesættelse	19	7	26
Afvisning	7	0	7
Ingen sanktion	1	1	2
Frakendelse	2	0	2
Stadfæstelse af kredskendelse	42		42
Salær ned i forhold til kredsens afgørelse	8		8
Salær op i forhold til kredsens afgørelse	7		7
Salær godkendt		12	12
Salær nedsat		26	26
Salær bortfaldet		6	6
I alt	267	155	422

Nævnet har i beretningsåret pålagt flere bøder end de forudgående 3 år, hvor antallet af bøder har været 128 (2007), 161 (2006) og 185 (2005).

4. Begrundelser i sager, der blev afvist i 2008

Afvisninger	Sager indkommet før 1. januar 2008	Sager indkommet efter 1. januar 2008	I alt
Afvist, da klagen efter sin beskaffenhed ikke henhørte under nævnets kompetence	4	78	82
Afvist, da klageren manglede retlig interesse i klagen	0	3	3
Afvist, da klagen ikke blev indgivet rettidigt	20	96	116
Afvist, da nævnet fandt klagen åbenbar grundløs	112	386	498

Nævnet har i beretningsåret afvist flere sager end tidligere år. Dette har sammenhæng med, at gennemløbstiden er hurtigere end tidligere, og at sagerne dermed kommer hurtigere til afgørelse.

5. Hvem har i 2008 indgivet klager?

Advokat på egne vegne	38
Advokat på vegne klient	157
Advokatrådet	22
Domstol	3
Forening	18
Forsikringselskab	4
Offentlig myndighed	8
Privat person	800
Selskab	107
Virksomhed	24
Ikke oplyst	82
I alt	1263

Opgørelsen viser, at ca. 3/4 af klagerne indgives af private – enten gennem advokat eller på egne vegne.

6. Hvilke retsområder vedrører klagerne i 2008?

Andelsbolig	26
Ansættelsesret	23
Arveret	83
Erstatningsret (erhverv)	15
Erstatningsret (privat)	65
Familieret	145
Fast ejendom	229
Fogedret	11
Immaterieret	6
Inkasso	124
Insolvensret	51
Klientkontoforhold	15
Lejeret (erhverv)	27
Lejeret (privat)	36
Naboret	2
Retssager	159
Selskabsret	76
Skatteret (erhverv)	5
Skatteret (privat)	8
Socialret	8
Strafferet	31
Udlændingeret	5
Øvrig henvendelse	41
Ikke oplyst	72
I alt	1263

Opgørelsen viser samme billede som opgørelse nr. 6., at de retsområder, der vedrører privat borgere udgør ca. 3/4 af sagerne.

7. Hvad er hovedklagetemaet i sager, indgivet i 2008?

Manglende prisoplysning	9
Klientkonto (manglende erklæring)	13
Andre klientkontoovertrædelser	2
Smøl	68
Retshjælp	5
Brud på tavshedspligt	7
Uacceptable ytringer	18
Tilbageholdelse af købesum	8
Misbrug af konkursinstituttet	31
Manglende afregning af renter	1
Groft uberettiget salærberegning	53
Manglende besvarelse	13
Manglende varetagelse af klientinteresser	227
Direkte henvendelse	8
Kollegiale forhold	4
Udtræden af en sag med kort varsel	1
Sagsbehandlingsfejl	42
Retsplejelovens § 126, stk. 4	1
Politianmeldelse	7
Manglende eller urigtig orientering	40
Miskredit. af kolleger eller deres klienter	2
Uberettiget tilbageholdelse af bilag	11
Interessekonflikt	50
Oplysning om tidligere forligsforslag under retssag	5
Tilsidesættelse af vilkår eller forudsætninger	67
Medvirken til ulovlig adfærd	16
Uberettiget varetagelse af klientinteresser	204
Manglende opfyldelse af nævnskendelse	1
Indberetning til RKI	4
Advokatens forhold til klient / tidligere klient	2
Selvindtræde/egen interesse	11
Øvrigt/ikke oplyst	332
I alt	1263

Oversigten viser stor variation i temaerne i klagesagerne.

Der er som angivet tale om registrering af hovedtemaerne. I den forbindelse kan nævnes, at eksempelvis manglende prisoplysning er et klagetema i væsentlig flere sager end 9, som oversigten viser, da det meget ofte er et argument i salærklagerne.

8. Nævnsafgørelser, der er indbragt for domstolene

I 2008 blev der indbragt 44 nævnsafgørelser for domstolene. Denne adgang til at indbringe nævnsafgørelser for domstolene tilkommer advokater, der har fået en sanktion af nævnet. Det er en betydelig stigning i forhold til tidligere. Det er nævnets opfattelse, at stigningen skyldes nævnets øgede offentliggørelse af kendelser. Se nærmere herom under afsnit 9.

I 2008 blev der truffet endelig afgørelse ved domstolene i 30 sager. Sagernes udfald har været følgende:

Domsdato	Resultat af dom	Nævnets bemærkning
31. januar 2008	Stadfæstelse af nævnets kendelse	-
13. februar 2008	Stadfæstelse af nævnets kendelse	
11. marts 2008	Sagen hævet af indklagede	-
12. marts 2008	Stadfæstelse af nævnets kendelse	-
3. april 2008	Stadfæstelse af nævnets kendelse	-
26. marts 2008	Nævnets kendelse ophævet	ændringen støttes på anderledes vurdering af, hvorvidt der var nærliggende risiko for interessekonflikt, herunder risiko for misbrug af oplysninger
11. april 2008	Indklagede hævede retssagen	-
24. april 2008	Stadfæstelse af nævnets kendelse	-
14. maj 2008	Stadfæstelse af nævnets kendelse	-
19. maj 2008	Indklagede hævede sagen	-
4. juni 2008	Stadfæstelse af nævnets kendelse	-
20. juni 2008	Nævnets kendelse ophævet	retten lægger vidneforklaringen til grund for afgørelsen om, at fejlene ikke var blevet begået af advokaten
27. juni 2008	Retten tiltrådte overtrædelse af god advokatskik, men satte bøden ned fra 20.000 kr. til 5.000 kr.	samlet vurdering af overtrædelsens baggrund og øvrige oplysninger
10. juli 2008	Hjemvist til fornyet behandling i nævnet	retten fandt, at der var væsentlige dokumenter, der ikke var indgået i sagen ved nævnsbehandlingen
14. juli 2008	Stadfæstelse af nævnets kendelse	-
21. juli 2008	Tiltrædelse af overtrædelse af god advokatskik, men nedsættelse af sanktionen fra bøde 10.000 kr. til irttesættelse	retten fandt, at der var undskyldende omstændigheder for advokatens direkte henvendelse til modpartens klient
31. juli 2008	Indklagede hævede sagen	-
3. september 2008	Nedsættelse af sanktion fra bøde på 5.000 kr. til irttesættelse	Højesteret fandt, at der forelå formildende omstændigheder, der kunne begrunde nedsættelse af sanktionen (klagers forudgående ytring og indklagedes status som part i sagen)
10. september 2008	Stadfæstelse af nævnets kendelse	-
3. oktober 2008	Stadfæstelse af byrettens dom af 12.marts 2008, der stadfæstede nævnets kendelse	-
8. oktober 2008	Nævnet tog bekræftende til genmæle i sagen, da de underliggende forhold havde ændret sig	-
23. oktober 2008	Indklagede hævede sagen	-
29. oktober 2008	Retten tiltrådte, at IK havde handlet i	nævnet har besluttet, at

	strid med god advokatskik, men nedsatte bøden til det niveau, der var på tidspunktet for gerningstidspunktet	dommen indbringes for landsretten
21. oktober 2008	Indklagede hævede retssagen	-
19. november 2008	Retten tiltrådte, at IK havde handlet i strid med god advokatskik, men nedsatte bøden til det niveau, der var på tidspunktet for gerningstidspunktet	nævnet har besluttet, at dommen indbringes for landsretten
21. november 2008	Stadfæstelse af nævnets kendelse	-
24. november 2008	Stadfæstelse af nævnets kendelse	-
11. december 2008	Medhold i tilsidesættelse af god advokatskik, men nedsættelse af bøde fra 10.000 kr. til 5.000 kr.	retten fastsætter bøden som en tillægsstraf til tidligere afgørelser og vurderer bøden til 5.000 kr.
16. december 2008	Medhold i grov tilsidesættelse af god advokatskik, men nedsættelse af bøde fra 20.000 kr. til 10.000 kr.	retten fandt, at der var undskyldende omstændigheder
22. december 2008	Stadfæstelse af nævnets kendelse	-

Sagerne kan kun indbringes for domstolene af de advokater, der pålægges en sanktion. Klagerne kan således ikke anlægge sag mod nævnet med påstand om, at nævnet skal pålægge advokaten en strengere sanktion. Det medfører, at domstolene aldrig vil kunne ændre nævnets afgørelser til skade for advokaterne. Når sagerne kommer for domstolene giver advokaterne meget ofte yderligere oplysninger, som ikke var fremme ved nævnets behandling af sagen, hvilket kan give retten et andet grundlag at træffe afgørelse ud fra.

9. Nævnets generelle drøftelser og beslutninger

Offentliggørelse

I beretningsåret vedtog nævnet de fremtidige retningslinjer for offentliggørelse af nævnets afgørelser med oplysning om advokatens navn med virkning for afgørelser truffet efter den 1. april 2008. Nævnet har fastsat retningslinjerne ud fra den tilkendegivelse, der fremgår af forarbejderne til de nye regler om offentliggørelse. Nævnet besluttede, at alle bøder på 10.000 kr. eller derover offentliggøres på nævnets hjemmeside. Afgørelserne slettes efter 12 måneder, hvilket er i overensstemmelse med den foreliggende tilladelse fra Datatilsynet og i overensstemmelse med praksis i andre nævn. Offentliggørelse afventer som hovedregel eventuel indbringelse for retten og endelig dom. Ved bøder på 25.000 kr. og derover, herunder frakendelse af retten til at udøve advokatvirksomhed, afventer offentliggørelse som hovedregel ikke eventuel indbringelse. Når kendelsen sendes til advokaten, giver sekretariatet samtidig meddelelse om, at der vil ske offentliggørelse. Nævnet offentliggjorde i 2008 97 afgørelser med oplysning om advokatens navn efter de nye retningslinjer.

Forretningsorden, retningslinjer og vejledninger

I beretningsåret vedtog nævnet sin forretningsorden. Endvidere vedtog nævnet retningslinjer for forelæggelse af sager for Advokatsamfundets kredsbestyrelser og vejledninger for personligt mødende og for forsvarere og anklagere i frakendelsessager. Dokumenterne kan læses i deres helhed på nævnets hjemmeside.

Behandling af forhold af egen drift

Nævnet har drøftet, hvorvidt nævnet kan pådømme forhold, der konstateres under klagesager, men som klager ikke har klaget over. Konklusionen var, at nævnet som dømmende myndighed ikke har mulighed for at gå ud over klagetemaet, som det bliver formuleret af klager. Nævnet bør derfor sikre, at borgerne vejledes bedst muligt om deres rettigheder og advokaternes pligter.

Sanktionsniveauet i sager om manglende prisoplysning

Advokatrådet indførte i maj 2005 pligt for advokater til at give forbrugere skriftlig prisoplysning. Nævnet har siden reglens ikrafttrædelse sanktioneret manglende prisoplysning med irrettesættelse. Samtidig er der i Advokatsamfundets blad Advokaten og på nævnets hjemmeside blevet informeret

om nævnets praksis. Nævnet fandt, at sanktionen for manglende prisoplysning fremover vil være en bøde på 5.000 kr. Såfremt der foreligger formildende omstændigheder kan sanktionen nedsættes til en irrettesættelse. Det kan eksempelvis være, at oplysninger om salær var afgivet mundtligt, at der var tale om et længere, fast samarbejde mellem advokaten og klienten, eller at der var tale om et meget lille salærkrav. I tilfælde af, at der foreligger skærpende omstændigheder, vil nævnet give en højere bøde. Skærpende omstændigheder kan være, at advokaten har beregnet et meget højt salær uden nogen information om det forventede salær. To kendelser om prisoplysning kan læses under afsnittet "Udvalgte sager".

4. Udvalgte sager

To sager om frakendelse

Advokatnævnet kan frakende en advokat retten til at udøve advokatvirksomhed, hvis advokaten har gjort sig skyldig i grov eller oftere gentagen overtrædelse af sine pligter som advokat, og hvis de udviste forhold giver nævnet grund til at tro, at advokaten ikke for fremtiden vil udøve advokatvirksomhed på forsvarlig måde. Nævnet kan frakende advokaten retten til at udøve advokatvirksomhed i et tidsrum fra 6 måneder til 5 år eller indtil videre.

Ved afgørelse af **8. maj 2008** traf nævnet afgørelse i en sag om frakendelse af retten til at udøve advokatvirksomhed:

Advokatnævnet havde ved en tidligere kendelse i januar 2007 frakendt indklagede retten til at udøve advokatvirksomhed indtil videre, bl.a. fordi han undlod at indlevere klientkontoerklæring pr. 31. december 2004, hvilket skulle ske senest den 1. april 2005. Kendelse blev af indklagede begæret indbragt for retten. Indklagede deponerede sin advokatbeskikkelse den 20. juni 2007. Senere tog indklagede bekræftende til genmæle i retssagen om frakendelse. Han indleverede imidlertid ikke klientkontoerklæring for 2006, hvorfor Advokatrådet på ny rejste sag mod ham ved nævnet med påstand om frakendelse. Under sagen anførte forsvareren bl.a., at Advokatrådet ikke kunne rejse en straffesag mod indklagede i og med indklagede ikke længere var advokat. Nævnet afgjorde sagen således:

"Det fremgår af nævnets kendelse af 8. januar 2007, at [indklagede] er frakendt retten til at udøve advokatvirksomhed indtil videre. Det fremgår endvidere, at [indklagede] deponerede sin advokatbestilling den 20. juni 2007. Da [indklagede] således er frakendt retten til at udøve advokatvirksomhed indtil videre, dels har deponeret sin advokatbeskikkelse, kan der således ikke ske frakendelse i medfør af retsplejelovens § 147 c, stk. 3, idet der ikke kan ske frakendelse af en ret, der ikke eksisterer. Da Advokatnævnet ved kendelse af 8. januar 2008 har frakendt [indklagede] retten til at udøve advokatvirksomhed indtil videre og ikke tidsbegrænset, vil en påstand, som fremgår af anklageskriftet, ikke kunne nedlægges. Nævnet finder ikke grundlag for at afvise sagen. Nævnet har bl.a. lagt vægt på, at en vurdering af [indklagedes] adfærd efter afgørelsen af 8. januar 2007 kan få betydning i forbindelse med en eventuel senere anmodning om genudlevering af beskikkelsen. Nævnet lægger til grund, at [indklagede] ikke har indgivet klientkontoerklæring for en periode, hvor han var advokat, og hvor han derfor havde pligt til at afgive erklæringen. Nævnet finder, at [indklagede] herved har handlet i strid med god advokatskik, jf. retsplejelovens § 126, stk. 1. Den ovennævnte tilsidesættelse af god advokatskik er begået efter nævnets afgørelse af 8. januar 2007. På den baggrund frakender nævnet på ny [indklagede] retten til at udøve advokatvirksomhed indtil videre."

Ved afgørelse af **20. juni 2008** traf nævnet afgørelse i en sag om frakendelse af retten til at udøve advokatvirksomhed:

Indklagede havde tidligere ikke afgivet klientkontoerklæringer og havde i en række sager fået pålagt bøder og pålæg for at gennemtvinge indsendelse af erklæringerne. Da indklagede ikke indleverede erklæring for 2006, rejste Advokatrådet sag mod ham med påstand om frakendelse. Nævnet afgjorde sagen således:

" [indklagede] har ikke indgivet klientkontoerklæring for 2006, hvor han var advokat, og hvor han derfor havde pligt til at afgive erklæringen. Nævnet finder, at [indklagede] herved har handlet i strid med god advokatskik, jf. retsplejelovens § 126, stk. 1. [Indklagede] har ikke trods pålæg om tvangsbøder indsendt klientkontoerklæringer for 2003, 2004 og 2005. Nævnet finder, at der er tale om oftere gentagne overtrædelser, og at de udviste forhold giver nævnet grund til at antage, at [indklagede] ikke for fremtiden vil udøve advokatvirksomhed på forsvarlig måde. På denne baggrund frakender Advokatnævnet [indklagede] retten til at udøve advokatvirksomhed indtil videre. "

To sager om genudlevering af retten til at virke som advokat

Den **15. april 2008** traf nævnet for første gang beslutning om, at en advokat skulle have genudleveret retten til at udøve advokatvirksomhed, der havde været frakendt ham indtil videre. Sagens omstændigheder var følgende:

Ved kendelse af 17/5 1995 frakendte Advokatnævnet indklagede retten til at udøve advokatvirksomhed indtil videre. I 2005 anmodede han om genudlevering af advokatbestillingen. Den 28. november 2005 besluttede nævnet, at bestillingen ikke skulle genudleveres ud fra en samlet vurdering af indklagedes forhold, herunder det oplyste om hans hidtidige beskæftigelse, hans manglende vedligeholdelse af sin juridiske viden og navnlig det oplyste om hans betragtelige gæld, ikke grundlag for at antage, at han vil kunne drive advokatvirksomhed på forsvarlig vis.

Ved den fornyede anmodning om genudlevering oplyste indklagede bl.a., at hans samlede gæld efter gældssanering i december 2007 udgjorde 29.040 kr., der afvikles fra 1. januar 2008 til 1. juni 2013 med 5.280 kr. årligt. Han var ansat i et selskab som bogholder og mægler, hvilket indebar daglig stillingtagen til juridiske spørgsmål særligt i forbindelse med lejeret og skødeskrivning. Han havde i foråret 2007 deltaget i kursus i lejeret på Københavns Universitet. Såfremt bestillingen genudleveres, agter han via sit nuværende ansættelsesforhold at supplere sit arbejdsområde med formidling af salg af boliger i udlandet, herunder evt. at søge medlemskab i Dansk Ejendomsmæglerforening. Endvidere agter han at betegne sig som advokat, jf. retsplejelovens § 120. Indklagede gav møde for nævnet og forklarede om baggrunden for anmodningen om genudlevering af bestillingen. Han oplyste bl.a., at han føler sig særligt godt rustet til at blive advokat, da han nu har klarhed over, at han kun vil beskæftige sig med de områder, som han har kendskab til. Han vil med sin bestilling påtage sig at føre vigtige retssager inden for firmaets arbejdsområde, og han vil melde sig ind i Dansk Ejendomsmæglerforening og bistå danskere med salg af boliger i Tyrkiet og Bulgarien. Han har ikke gældsats sig de seneste 14 år og agter ikke at gældsætte sig igen.

Nævnet udtalte følgende:

"Som anført af Højesteret i dom, gengivet i UfR 2008.874, må i vurderingen af, om en frakendelse indtil videre bør ophæves efter retsplejelovens § 147 f, stk. 2, bl.a. indgå omfanget, karakteren og grovheden af de forhold, der begrundede frakendelsen, og om der er grund til at antage, at den pågældende fortsat ikke vil udøve advokatvirksomhed på forsvarlig vis. [Indklagede] har nu været frakendt sin advokatbestilling i 13 år. Efter en samlet vurdering af [indklagedes] forhold, herunder det oplyste angående hans beskæftigelse gennem en længere årrække og hans væsentligt forbedrede økonomiske forhold som følge af den opnåede gældssanering, finder nævnet – navnlig under hensyn til princippet om proportionalitet – at frakendelsen bør ophæves. Nævnet har ikke herved taget stilling til, om betingelserne for genudlevering af beskikkelsen i øvrigt er opfyldt."

Ligeledes den **15. april 2008** traf nævnet beslutning om begæring om genudlevering af retten til at udøve advokatvirksomhed. Sagens omstændigheder var følgende:

Ved kendelse af 19/8 1999 frakendte nævnet indklagede retten til at udøve advokatvirksomhed indtil videre. Ved brev af 8/11 2004 anmodede indklagede om genudlevering af advokatbestillingen. Han oplyste, at han siden efteråret 1999 havde haft fire ansættelser som faglig konsulent, at han i en periode havde ernæret sig som taxachauffør og at han i en periode havde været sygemeldt. Han oplyste endvidere om sin deltagelse i kurser. Han begrundede sin anmodning om udlevering af advokatbestillingen med et ønske om at få ansættelse hos et advokatfirma eller at opstarte en mindre virksomhed. Såfremt der bliver tale om etablering af selvstændig virksomhed havde han aftalt, at et revisionsfirma skulle varetage såvel den daglige bogføring som aflæggelse af regnskab til myndighederne, herunder afgivelse af klientkontoerklæringer til advokatmyndighederne. Ved kendelse af 10. januar 2005 traf nævnet beslutning om ikke at efterkomme anmodningen om genudlevering af retten til at udøve

advokatvirksomhed. Indklagede anmodede Justitsministeriet om at indbringe afgørelsen for Østre Landsret, der den 29. juni 2006 stadfæstede nævnets kendelse. Dommen blev indbragt for Højesteret, der ved dom af 28. november 2007 stadfæstede dommen med følgende begrundelse: "Frakendelse af retten til at drive advokatvirksomhed indebærer et alvorligt indgreb i en advokats erhvervsmuligheder. I vurderingen af, om en frakendelse indtil videre bør ophæves efter retsplejelovens § 147 f, stk. 2, må bl.a. indgå omfanget, karakteren og grovheden af de forhold, der begrundede frakendelsen, den tid, der er gået siden frakendelsen, og om der er grund til at antage, at den pågældende fortsat ikke vil udøve advokatvirksomhed på forsvarlig måde. Fire dommere udtaler herefter: Efter en samlet vurdering af de forhold, der førte til frakendelsen af [indklagedes] advokatvirksomhed, og efter oplysningerne om hans forhold i den mellemliggende tid tiltræder vi – uanset at der nu er gået 8 år siden frakendelsen – at frakendelsen ikke er ophævet. Vi stemmer derfor for at stadfæste dommen. En dommer udtaler: [Indklagede] har nu været frakendt retten til at udøve advokatvirksomhed i 8 år. På denne baggrund og efter en samlet vurdering af de forhold, der førte til frakendelsen, og det oplyste om hans beskæftigelse m.v. i tiden efter frakendelsen finder jeg – navnlig under hensyn til princippet om proportionalitet – at frakendelsen bør ophæves. Jeg har herved ikke taget stilling til, om betingelserne for genudlevering af beskikkelsen i øvrigt er opfyldt."

Ved brev af 14. februar 2008 anmodede indklagede på ny om genudlevering af sin advokatbestalling. Han gav møde for nævnet og nedlagde påstand om, at han fik genudleveret sin advokatbestalling, subsidiært at nævnet fastsatte en ny længstetid. Han forklarede om baggrunden for anmodningen om genudlevering og redegjorde tillige for sine forhold. Han forklarede bl.a., at han holder sine juridiske kvalifikationer ved lige, men at han af forsørgelsesmæssige grunde siden 2004 har været ansat som lærer i folkeskolen. Han vil søge ansættelse i et firma, der arbejder med personalejura, hvis han får genudleveret bestallingen.

Nævnet udtalte herefter følgende:

"Højesteret har som anført ved dom af 28. november 2007 stadfæstet nævnets kendelse af 10. januar 2005. Højesteret har herved tillige henset til forholdene efter nævnets kendelse. Nævnet finder ikke, at [indklagede] har anført forhold eller omstændigheder, der giver grundlag for at imødekomme [indklagedes] anmodning om genudlevering af retten til at udøve advokatvirksomhed så kort tid efter Højesterets dom. Nævnet tager derfor ikke [indklagedes] anmodning om genudlevering til følge. For så vidt angår [indklagedes] subsidiære påstand om fastsættelse af ny længstetid finder nævnet, at der ikke i retsplejeloven er hjemmel til en sådan afgørelse."

Klientkonto

Advokatrådet fører tilsyn med alle advokater og kræver, at advokaterne en gang om året afgiver en klientkontoerklæring, der er underskrevet af en revisor. Erklæringen skal vise, om advokaten overholder de regler, der gælder for opbevaring af klientmidler. Reglerne bestemmer bl.a., hvorledes advokater skal bogføre, hvordan og hvor ofte advokater skal foretage regulering af klienttilsværskontoen, og hvordan advokater skal forrente indeståender på klientkontoen.

I beretningsåret har Advokatnævnet behandlet sager om manglende overholdelse af klientkontovedtægtens regler. Sagerne vedrørte manglende eller for sen indsendelse af klientkontoerklæring. Nævnet gav advokaterne en bøde på 10.000 kr., hvis de ikke havde indsendt klientkontoerklæring, eller hvis de havde indsendt erklæringen for sent. I de tilfælde, hvor advokaten også tidligere har fået bøde for manglende eller for sen indsendelse af erklæring, forhøjede nævnet bøden til 15.000 kr. eller højere – alt efter en konkret vurdering. Udover en bøde fik advokaterne et pålæg om at fremsende erklæringen inden 14 dage. Hvis advokaterne ikke indsender erklæring inden fristens udløb, kan nævnet behandle sagen på ny og give ugentlige tvangsbøder.

Manglende prisoplysning

Den 1. maj 2005 indførte Advokatrådet en regel i De Advokatetiske Regler punkt 3.4.2. om advokaters pligt til at give klienten prisoplysning. Hvis klienten er forbruger, skal advokaten give en skriftlig prisoplysning. Oplysningen skal indeholde et overslag over, hvad det vil koste at få advokatbistand. Manglende prisoplysning medfører ikke automatisk salærbortfald. Hjemlen for nævnets bedømmelse og eventuel regulering af salæret er fortsat udelukkende bestemmelsen i retsplejelovens § 126, stk. 2. Der er således ikke hjemmel til at lade salæret bortfalde alene som følge af, at der ikke er givet fyldestgørende oplysninger om ydelse og pris. Konsekvensen af, at en advokat ikke har givet oplysning om ydelsens omfang og pris, er, at advokaten har bevisbyrden for salærets berettigelse. Det er derfor advokaten, som skal bevise, at det arbejde, der kræves betalt, alene omfatter det aftalte arbejde. Desuden skal advokaten bevise, at salærets størrelse er rimelig. Et af de elementer, der kan indgå i vurdering af salæret, er klientens berettigede forventninger. Det vil sige de forventninger, som klienten i den konkrete sag oplyser, lå til grund for, at opgaven blev overladt til advokaten, og som ikke er urealistiske. I beretningsåret behandlede Advokatnævnet bl.a. følgende to sager, hvor advokaten ikke havde givet prisoplysning.

Kendelse af 10. september 2008

Indklagede repræsenterede klager i en skilsmisssag i efteråret 2006. Under sagen havde klager fri proces. Mens skilsmisssagen verserede, drøftede klager bodelingen med indklagede. Kort tid efter dom i ægteskabssagen forelå, sendte klager til indklagede en redegørelse for de tidligere ægtefællers formueforhold og diverse bilag. Det fremgik heraf, at begge bodele var negative. Det blev aftalt, at indklagede skulle søge fri proces til bodelingssagen. Indklagede afventede udfaldet af en eventuel ansøgning om fri proces fra den tidligere ægtefælle. Indklagede deltog i et møde i skifteretten, førte korrespondance med modpartens advokat og besvarede spørgsmål fra klager. Den 30. marts 2007 indstillede skifteretten overfor Civilstyrelsen, at der ikke skulle gives fri proces, da parterne var af den opfattelse, at deres bodele var negative og hver især har fået lige meget indbo. Klagers modpart fik afslag på fri proces og afsluttede sagen. Der blev ikke udarbejdet bodelingsoverenskomst. Indklagede afsluttede sagen og beregnede sig et salær på 6.937,50 kr. overfor klager. Indklagede skønnede, at hans samlede tidsforbrug var på ikke under 4½ time. Der var ikke blevet udarbejdet ordrebekræftelse med prisoplysning til klager. Klager indgav klage over salæret og over, at indklagede ikke tidligere havde søgt fri proces for ham. Nævnet afgjorde klagerne således: *"Idet indklagede ikke har givet skriftlig prisoplysning og ikke på noget tidspunkt har orienteret klager om, at han skulle betale for hans bistand, nedsætter Advokatnævnet salæret til 0 kr. ... Nævnet finder ikke at kunne kritisere, at indklagede ikke søgte fri proces for [klager], men afventede udfaldet af en ansøgning herom fra klagers tidligere ægtefælle. Klager var forbruger, hvorfor indklagede, da han påtog sig hvervet, af egen drift skulle have givet ham skriftlig oplysning om de vigtigste elementer i den påregnede bistand, og om størrelsen af det vederlag, indklagede agtede at beregne sig, såfremt fri proces ikke kunne opnås. Da indklagede ikke har givet klager sådanne oplysninger, finder nævnet, at indklagede har tilsidesat god advokatskik, jf. retsplejelovens § 126, stk. 1. Under hensyn til størrelsen på det opkrævede salær pålægges nævnet alene indklagede en irettesættelse i medfør af retsplejelovens § 147 c, stk. 1."*

Kendelse af 10. september 2008

Indklagede repræsenterede klager i en ejendomshandel. Ved mail af 5. april 2007 til klager orienterede indklagede om, hvorledes han ville afregne sagen: *"Der er ikke længere faste salærtakster for ejendomshandler – salærerne ligger på 2.000 kr. – 2.500 kr. i timen, men alt kan aftales, også et fast beløb, evt. afhængig af opgavens omfang. Jeg foreslår, at vi drøfter salæret, når vi ses (jeg har i øvrigt aldrig haft en salærklage)."* Ved købsaftale af 5. juni 2007 erhvervede klager en ejendom til 8 mio. kr. med overtagedesdag den 1. juli 2007. Der opstod problemer med godkendelse af en garage på ejendommen og med mistanke om skimmelsvamp. Ved årsskiftet 2007/2008 meddelte klager, at hun ønskede at antage en anden advokat, hvorfor hun bad indklagede om at udtræde af sagen. Indklagede opkrævede salær på 45.000 kr. ekskl. moms for gennemgang af slutseddel, udarbejdelse af skøde og tinglysning m.v., forhandlinger med pengeinstitut, bistand ved tegning af ejerskifteforsikring og villaforsikring, undersøgelse af garagens og øvrige bygningers lovlighed, og bistand vedrørende undersøgelse for skimmelsvamp. Klager klagede til Advokatnævnet over indklagedes salær og adfærd. Nævnet afgjorde salærklagen

således: "Advokatnævnet lægger til grund, at indklagede var bekendt med, at hans klient var forbruger. Han burde derfor, da han påtog sig hvervet, af egen drift have givet klienten skriftlig oplysning om de vigtigste elementer i den påregnede bistand og om størrelsen af det vederlag, han agtede at beregne sig. Nævnet lægger til grund, at indklagede ikke gav klager en sådan skriftlig prisoplysning. Virkningen heraf for advokatens salærkrav er, at bevisbyrden for de forhold, som berettiger til salær, herunder om advokatydelser er honorærværdig, påhviler advokaten. På baggrund af ovennævnte og på baggrund af sagens karakter og det udførte arbejde nedsætter nævnet skønmæssigt salæret til 15.000 kr. ekskl. moms." Nævnet frifandt indklagede for klagen over bistanden i adfærdsklagen. Nævnet udtalte følgende vedrørende klagen over manglende prisoplysning: "Idet indklagede ikke skriftligt orienterede klager om parametrene for salærets beregning og fastsættelse, finder nævnet, at indklagede har tilsidesat god advokatskik, jf. retsplejelovens § 126, stk. 1...Som følge af det anførte pålægges indklagede i medfør af retsplejelovens § 147 c, stk. 1, en bøde til statskassen på 5.000 kr."

Forsinkelse i ejendomshandel

Advokater skal efter retsplejelovens § 126, stk. 1, fremme sagerne med den fornødne hurtighed. Det er en konkret vurdering i hver enkelt sag. I ejendomshandel er det af stor betydning, at ekspeditionerne ikke forsinkes, da det påvirker tidspunktet for frigivelse af købesummerne. Ved følgende kendelse blev handlen forsinket på grund af advokatens ferie.

Kendelse af 23. juni 2008

Klagerne solgte deres ejendom med overtagelsesdag den 1. juni 2007 til en køber. Køber var repræsenteret af indklagede, som skulle forestå handelens berigtigelse. Ifølge købsaftalens pkt. 15 skulle endeligt skøde i underskrevet stand sendes til sælger eller sælgers ejendomsmægler senest den 7. maj 2007 og endeligt skøde sendes til tinglysning senest den 26. maj 2007. Det var ikke muligt for indklagede at udfærdige skødet før den 24. maj 2007, da køberen først på dette tidspunkt havde fået afklaret, om der skulle handles kontant. Den 24. maj 2007 sendte indklagede et skødeudkast til ejendomsmægleren, der samme dag godkendte dette. Ved brev af 31. maj 2007 rykkede indklagede køber for at returnere skødet i underskrevet stand. Indklagede modtog den 11. juni 2007 det underskrevne skøde fra køberen og videresendte dette til mægleren, der modtog skødet den 12. juni 2007. I breve af 27. juni og 11. juli 2007 rykkede indklagede mægleren for at modtage det underskrevne skøde fra sælgerne. Klagerne var på udlandsrejse i perioden den 13. juni – 14. juli 2007, og de returnerede skødet i underskrevet stand den 13. eller 14. juli 2007 hos mægleren. Indklagede modtog skødet den 16. juli 2007, og samme dag sendte han det til ejendomsværdipåtegning. Kommunen returnerede skødet den 20. juli 2007. Skødet er dog først stemplet modtaget på indklagedes kontor den 27. juli 2007. Indklagedes kontor holdt sommerferielukket i perioden torsdag den 26. juli efter kontortidsophør til tirsdag den 14. august 2007 ved kontortids begyndelse. Den 15. august 2007 sendte advokaten skødet til tinglysning og anmodede ejendomsmægleren om diverse dokumentation til brug for udarbejdelse af refusionsopgørelsen. Ved breve af 23. august, 4., 19. og 27. september og 3. oktober 2007 rykkede indklagede mægleren for modtagelse af diverse oplysninger til brug for udarbejdelse af refusionsopgørelsen. Klagerne klagede til Advokatnævnet, der afgjorde klagen således: "Som sagen foreligger oplyst, finder Advokatnævnet, at [indklagede] ikke har tilsidesat god advokatskik i relation til skødeekspeditionen frem til den 27. juli 2007, hvor skødet kom retur fra ejendomsværdipåtegning. Nævnet lægger herved bl.a. vægt på, at [indklagedes] klient i brev af 20. oktober 2007 har erkendt at have forsinket sagen, og at [klagerne] var bortrejst til udlandet fra den 12. juni – 16. juli 2007. For så vidt angår det videre forløb lægger nævnet til grund, at skødet kom retur fra ejendomsværdipåtegning til [indklagedes] kontor den 27. juli 2007, men at skødet på grund af advokatens ferieafholdelse fra den 26. juli – 14. august 2007 først blev sendt til tinglysning den 15. august 2007. **15 medlemmer** voterede herefter for at udtale følgende: Da indklagede sendte skødet til ejendomsværdipåtegning den 16. juli 2007, var han bekendt med, at ekspeditionen af skødet, der skulle have været indleveret til tinglysning den 26. maj 2007, var meget væsentligt forsinket. Indklagede havde derfor, inden han tog på ferie fra den 26. juli – 14. august 2007, særlig anledning til at sikre, at skødet ikke i hans fravær blev yderligere forsinket, f.eks. ved at aftale med en kollega fra kontorfællesskabet, at denne skulle sende skødet til tinglysning, når det måtte komme retur fra ejendomsværdipåtegning. Indklagede sendte skødet til ejendomsværdipåtegning få dage før sin ferie og måtte påregne, at dette kom tilbage inden for

almindelig ekspeditionstid. Under disse omstændigheder – og da ferieafholdelse efter nævnspraksis ikke kan begrunde en forsinkelse af den nævnte varighed – finder flertallet, at indklagede har tilsidesat god advokatskik, jf. retsplejelovens § 126, stk. 1, også selv om han ikke var skyld i forsinkelsen frem til den 27. juli 2007. **2 medlemmer** voterede for at udtale følgende: Indklagede kunne ikke af de grunde, der er anført ovenfor, påregne, at dokumenterne ville blive sendt til hans kontor på det pågældende tidspunkt. Han holdt ferie i en sædvanlig periode i en ikke usædvanlig længde og ekspederede herefter sagen hurtigt ved tilbagekomsten fra ferie. På denne baggrund finder mindretallet ikke, at indklagede har tilsidesat god advokatskik. Vedrørende **sanktionsfastsættelsen voterede 9 medlemmer** for i medfør af retsplejelovens § 147 c, stk. 1, at tildele indklagede en irettesættelse, idet der forelå undskyldende omstændigheder. **8 medlemmer** voterede for at pålægge indklagede en bøde på 10.000 kr., idet indklagede burde have taget højde for, at sagen var i proces op til ferieafholdelsen, og at der derfor kunne forventes at skulle foretages videre skridt i sagen under hans ferie. Det forhold, at klienterne selv afholdt ferie under det samlede sagsforløb, er ikke en formildende omstændighed i relation til sanktionsudmålingen. Der afsiges kendelse i overensstemmelse med flertallets votum, hvorefter indklagede tildes en irettesættelse. ”

På Advokatnævnets hjemmeside kan læses yderligere kendelser fra Advokatnævnet (www.advokatnævnet.dk).